

DELAVEC

Glasilo Strokovne komisije za Slovenijo. (Pokraj. odbor GDSJ.)

Izhaja vsako soboto.

Uredništvo in uprava:

Ljubljana, Selenburgova ulica št. 6/II.

Stane posamezna št. 50 p, mesečno 2 Din. celoletno 24 Din. — Za člane izvod po 40 p,

Oglasi: prostor 1×55 mm 1 Din.

Dopisi morajo biti frankirani in podpisani, ter opremljeni s štamp. dotične organizacije.

Rokopisi se ne vračajo. — Reklamacije so poštne proste.

Pregled prispev. za stavko kovinarjev pri Westnu v Celju.

I. Prispevki kovinarjev.

Podružnice se vrste po vrstnem redu, kakor so izpolnievale med stavko svojo dolžnost solidarnosti. V prvi je plačal vsak član po 63 Din 62 par, v zadnji pa 5 Din 56 par, vmes pa so s številkami iz-

ražene posamezne stopnje solidarnosti in požrtvovalnosti. Javorčani so delali za Celjane 21 ur, Celjani komaj 10, Mariborčani pa niti 2 ne! (Če računamo zaslužek 1 ure poprečno po 3 Din.)

Zap. št.	Imena podružnic in vplačilnic:	Število članov	Skupna vsota prispevkov	Povprečni znesek, ki pride na vsakega člana podruž.
			Dinarjev	Dinarjev
1.	Javornik	229	14.569.—	63·62
2.	Jesenice	748	34.809·85	46·54
3.	Ljubljana	354	12.322·50	34·81
4.	Dobrava	150	5.213·25	34·75
5.	Domžale	13	447.—	34·38
6.	Celje (seveda brez kovinarjev pri Westnu)	233	6.802·55	29·19
7.	Muta	163	3.804·50	23·34
8.	Kamnik	168	2.081·95	12·39
9.	Sv. Lovrenc	43	530·25	12·33
10.	Guštanj	138	1.683·25	12·20
11.	Ptuj	23	274·50	11·93
12.	Štore	81	760·25	9·38
13.	Žirovnica	34	284.—	8·35
14.	Tezno	104	830·50	7·99
15.	Maribor	160	886·75	5·56
Skupaj . . .		2641	85.300·10	32·82

Razen tega je bilo nabrano na kovinarske nabiralne pole:

1. v Ptuj (iz blagajne kraj. pol. org. SSJ)	150.—
2. v Štorah (prispevki neorganiziranih)	179.—
3. na Fali	136·25
4. na Vrhniki	123.—
5. v Kočevju	75.—
6. ljubljanski tipografi oddali neposredno kovinarjem	705.—

vsega skupaj Din 86.668·35

Sklenili smo, da bomo delali po 4 ure na teden. V 9 tednih torej 36 ur. Na Javorniku jih je torej lahko sram, ker so izvršili komaj polovico svojega sklepa!...

Pa kako jih bo sram, če so pa najboljši med nami vsemi?... Če delimo vse, kar so nabrale vse podružnice, s številom vseh članov, najdemo poprečni znesek, ki pride na vsakega člana Osrednjega društva kovinarjev (razen raztresenih). Ta znaša 32 Din 82 par. Če bi znašal 36 Din, bi odgovarjalo to zastužku 1 Din na uro. Najslabše plačani naši člani zaslužijo pa po 2 Din na uro. Vse skupaj nas je lahko sram!

Ne, ne, sodrugi! Ne glejmo samo na senčno stran, oglejmo si tudi solnčno! Če gledamo na to, kakšni smo hoteli biti, nas je pač sram, toda če pogledamo nazaj, kakšni smo prej bili? Nikdar še nismo vodili take stavke, pa še pri manjših smo imeli vselej s čim začeti, to pot so bile pa naše blagajne skoro prazne. Kaj pomaga tak fondek, kakršen je bil naš, če bi hotelo iz njega živeti pri tej draginji 700 kovinarjev z družinami kar celih 10 tednov? Nič! Pa tudi če bi bil naš fond velik, g. Westen bi po svojih plačancih natančno vedel, kako se ta fond počasi vendarle taja in bi izračunal, kdaj ga bo ko-

nec. Takrat bi kovinarji morali poklekiniti!

Ker se nismo borili z mrtvim fondom, temveč z živo solidarnostjo, požrtvovalnostjo in zavednostjo, ki daje neizčrpen živ fond, pravi studenec izpod skale — zato je spoznal g. Westen, da tega studenca ne more biti nikdar konec, čeprav bi riskiral vse svoje imetje — zato sodrugi, zato smo zmagali.

Prav nič nas ni treba biti sram, tudi tistih ne, ki so prispevali najmanj! Samo vere, vere v socializem, te so imeli premalo, to pa ni prav nič čudno, saj so vsi hodili okoli nas in nas plašili, češ da moramo propasti! Še celo sodrugi so nas plašili, tisti seveda iz starih časov, ki verujejo samo zlatim mrtvim fondom. Pa nas niso oplašili, čeprav so bili med njimi tudi zelo vplivni sodrugi! Niso nam vzeli vere, vsaj vse ne, kajti tudi tisti, ki so dali samo 5 Din, so imeli nekaj vere v zmago, drugače bi bili tudi teh 5 Din spravili zase ali pa — zapili. Tako so jih pa dali za boj sodrugov in pomagali do zmage, zdaj pa zmagi bo pa rasla njih vera — prihodnji boj, g. Westen, bo krajši in zmaga sijajnejša!

Mnogo se je izpremenilo pri socialistih na Slovenskem. Številke tega pregleda govore! Zato sodrugi spravite s ta pregled!

Odmev iz celjske stavke kovin.

V soboto 8. julija je bil pred celjskim okrožnim sodiščem obsojen s. Fran Svetek na teden dni zapora, ker je med stavko pri tvrdki Westen sklical shod stavkokazov, ter jim priporočal, da naj se tudi oni pridružijo stavkujočim delavcem.

Obtožba trdi, da se je s tem pregrešil proti zakonu o varstvu države člen 11.

Poleg s. Svetka je po istem zakonu toženih še kakih 30 drugih zaupnikov, po večini rediteljev. Nekateri izmed teh, med njimi nekaj sodružic je bilo že obsojenih od enega do štirih dni zapora.

Po teh obtožbah se lahko sodi v kakem težkem položaju so se nahajali stavkujoči.

Na eni strani so imeli opravka z trdovratnim podjetnikom, na drugi strani je pa policija brezobzirno oveljavljala zakon o varstvu države, ki je tako brutalen, da se celo poštenejši meščani nad njim zgražajo.

Celjski kovinarji so pa vkljub temu silnemu pritisku od dveh strani vzdržali celih deset tednov, ter s tem pokazali, da lačnih delavskih želodcev tudi ječe ne nasitijo.

Kovinarska organizacija je na svojo celjsko gardo lahko ponosna.

Ideja in pravica je več kot bajonet in ječa!

I. vsedelavski zlet 1922 v Celju.

Med nami je velika potreba spoznanja in zblizevanja. Celjan ne pozna Jeseničanov, Mariborčan ne Ljubljčanov, Belgrajčan ne Zagrebčanov. Potrebno pa je tudi, da naši buržoaziji pokažemo v proletarski solidarnosti, da tudi mi živimo in se gibljemo. Proletarske moči je izrabljali in deloma še izrabljajo buržuji. Le poglejmo Sokolski zlet v Ljubljani. Delavci bodo telovadili, se napenjali, buržoazija se pa bo smejala in nosila lepo uniformo. Ljudstvo je še danes po starem kopitu »panem et circenses« — kruha in igre — zahteva kakor nekda starorimsko ljudstvo. Tega se buržoazija zaveda in ker ona ljudstvo potrebuje ob volitvah, mu da kruha, sicer prav pičlo in igre, da mu želodec potolaži in ga praveže, nase.

Dokler bo delavec orožje buržoazije in kapitalizma, toliko časa bo zaslužjen. Delavec si mora igre sam prirejati. Kakšen vpliv ima taka osamosvojitve na proletarijat, nam kaže delavsko gibanje drugod, kjer si delavci sami prirejajo zabave (Češka, Avstrija, Nemčija).

Tudi v Jugoslaviji smo proletarci, ki hočemo osamosvojitve. Slovenske proletarske organizacije so že precej močne in so se postavile na lastne noge. Odločile so se za nov korak:

Vse celjske razredne organizacije bodo priredile 6. avgusta t. l.

I. VSEDELAVSKI ZLET 1922 V CELJU.

Vabimo vse proletarce na udeležbo. Vsakdo naj prihiti ta dan v proletarsko trdnjavo Celje, da istočasno, ko bo buržoazijski Sokol v Ljubljani defilirajo pred kapitalizmom, defilirajo proletarci pred rdečo zastavo svobode. Povabljeni so tudi inozemci. Storili smo vse korake, da noskrbimo udeležencem za vse možne ugodnosti. Vsa naša društva prosimo, da iz solidarnosti ta dan opuste vse druge prireditve. Natančen program bomo objavili te dni in poslali povabila z navodilom: Vse informacije daje in prijave sprejema:

Zletna pisarna I. vsedelavskega zleta
1922. v Celju, Vodnikova ulica 3.

Kongres monopolskih delavcev in delavk v Beogradu.

Dne 16. in 17. aprila je zboroval v belgrajškem novem delavskem domu 2. kongres monopolskih delavcev in delavk. Ljubljansko podružnico Saveza monopolskih delavcev in delavk so zastopali trije delegati in sicer član glavnega odbora s. Bučar Franc in delegata podružnice s. Anton Cankar in sodružica Angela Kramar.

Kongres je otvoril s. Marko Šarčević. V predsedstvo so bili izvoljeni: za predsednika s. Rade Pavlovič iz Sarajeva in namestnica sodružica Cerin iz Zagreba. Navzočih je bilo 30 delegatov in sicer: iz Ljubljane, Zagreba, Banjaluke, Sarajeva, Mostara, Feče, Niša, Beograda itd.

Delegat Glavnega delavskega saveza Jugoslavije (GDSJ) sodrug Luka Pavičević je v lepem govoru razložil pomen organizacije. Poudarjal je, da je edina zaslomba delavstva močna strokovna organizacija. Če delavstvo ne doseže tega, kar zahteva je krivo samo, ker noče poznati velikega pomena strokovne organizacije. Govornik je ostro ožigosal delavce in delavke, ki ne pristopijo k organizaciji, marveč čakajo kdaj jim bodo drugi prinesli jed in še žlico za nameček. Dosti boljši niso tudi tisti, ki pripadajo takim organizacijam, k atere so bolj podobne bratovščinam, kakor proletarski bojni organizaciji.

Strokovna organizacija ne sme delati po navodilih politične organizacije marveč samostojno, toda ne sme biti nevtralna, ker sta strokovna in politična organizacija večkrat tako tesno združeni, da ju ni mogoče popolnoma ločiti.

Tainiško in blagajniško poročilo je podal s. Miloš Ristović. Iz njega posnamemo, da obstaja 10 podružnic, ki precej dobro funkcionirajo. Članov je sedaj 2460. V zadnjem času je pristopila tudi ljubljanska. Nove podružnice se ustanovljajo v Travniku, Prilepu, Radovištu, Skoplju itd. Blagajna ima že precejšen kapital, kljub velikim stroškom sedanje neznosne draginje.

Po daljši, resni in stvarni debati sta se poročili odobrili. V glavni odbor je bil izvoljen Ladislav Šloser iz Ljubljane.

Prememba pravil se je odobrila v smislu, da so se ertala določila komunističnega smisla. O akciji in taktiki je podal s. Luka Pavičević nekaj smernic. Debatte, ki je trajala precej dolgo se je udeležil tudi s. Bučar. Med drugim je vprašal, kako stoji z našimi zahtevami o povišanju plač. Jasno je opisal položaj tobačnega delavstva v Ljubljani. Povdarjal je, da povišanje plače izvedeno meseca decembra ni zadoščalo niti za tisti čas, kao naj zadošča danes, ko je draginja

Zasebno uradništvo.

Dočim je pred vojno zasebno uradništvo še precej dobro izhajalo, je vojna furija tudi to vrsto duševnega delavstva potegnila v vrtinec proletarske bede.

Kakor ročno delavstvo, so si morali tudi uradniki in nameščenci iskati samopomoči v združevanju — v organizaciji.

Zasebni uradniki Slovenije so si že med vojno ustanovili svojo organizacijo, ter so si z njo očuvali ali pa pridobili marsikatero že izgubljene pravice.

Povojna vročica, ki se je oprijela skoro vseh organizacij in strank, ni prizanesla tudi organizaciji zasebnega uradništva. Pojavili so se nekaki »državotvorni« elementi, (demokrati) ter so rovarili v organizaciji na vse načine, da bi zavzela napram vladujočim strankam prijazno stališče. Ker se to ni in se tudi ni moglo zgoditi, so napravili v organizaciji razdor na ta način, da so pričeli ustanovljati slične, konkurenčne organizacije.

Daleč smo mi od tega, da bi razbijali stanovsko organizacijo, če kolikor toliko vrši svojo dolžnost. Ne moremo

pa pri tej priliki zamolčati dejstva, da je precejšen del krivde, da se je ta organizacija razbila, tudi na strani onih ljudi, ki so to organizacijo vodili. Kakor je neokusno, če se jim očita osebno nepoštenost, tako se po drugi strani ne da zamolčati, da so vodili organizacijo v tako ozkosrčnih vodah, da na svojem pomenu in razmahu ni mogla napredovati.

Uradniška organizacija, ki si ne zna poiskati zaveznikov v organizacijah drugih kategorij uradništva in če ne stremi za čim ožjim sodelovanjem z delavskimi organizacijami, bo prej ali slej prispela na mrtvo točka.

Povedati je treba, da so bili tudi člani temu stališču zelo naklonjeni in ko je na lanskem kongresu predlagal sodr. Svetek, ki je bil navzoč kot zastopnik Strokovne komisije, je večina delegatov ta predlog prav simpatično pozdravila.

Rovariti proti temu predlogu so pričeli najprvo oni »državotvorci«, ki so letos to organizacijo sami razbili. Žalibog tudi oficijelno vodstvo organizacije predloga ni sprejelo popolnoma, temveč, da ugodni nagnenju večine delega-

narasla za 50—100%, in se več. Plača ne zadošča niti za vsakdanji kruh, kaj še za obleko, stanovanje, drva itd. Srečen je, kdor se more zadovoljiti, če pa tega ne more, je obsojen na počasno umiranje vsled lakote pri ogromni množini živil, ki jih ima naša domovina.

Pozval je savez naj se zavzame za sledeče zahteve:

1. Družinska doklada naj se ne ukine.
2. Prekliče naj se ukine dopusta v slučaju bolezni družinskega člana za šest dni in tri dni v slučaju smrti družinskega člana.
3. Naj se ne ukine brezplačna dajatev tobaka, marveč naj se ga nakaže primerna količina tudi ženskam, kar zahtevajo tudi druge podružnice.
4. Zasluzek naj se izplačuje tedensko. (Tu se mu je pojasnilo, da je ta stvar že sklenjena, ter da se v Sloveniji že izplačuje na 10 dni).
5. Uredi naj se delo, ki ga medtem, ko je drugo delavstvo ob sobotah popolnoma prosto, opravljajo menjaje moški in sicer brezplačno.
6. Povrne naj se nam že vplačani znesek za tako imenovani državni konzum.
7. Pojasni se naj nam glede bolniške blagajne, če pripadamo k centralni bolniški blagajni v Ljubljani.
8. 1. maj naj se popolnoma praznuje.
9. Onim, ki so bili osumljeni in pred sodiščem nedolžnim spoznani, pa naj jim je bila odvzeta pokojnina, naj se jim ista nakaže ali pa se naj jih sprejme nazaj v delo.

Na predlog s. Tobakovića, da naj vsak daruje 20 K za gladojučo Rusijo je s. Pavičević predlagal naj se da iz blagajne saveza 2000 Din, ker so delavci že itak slabo plačani. Predlog je bil soglasno sprejet.

S. Kramarjeva je v krepkih besedah razložila žalostno stanje ljubljanskega tobačnega delavstva osobito žensk. Država ima pač za vse drugo denar, samo za ubogo delavsko paro, ki ji gara, nima, da bi ji plačala tiste bore, ki jih neobhodno potrebuje za kruh, stanovanje in obleko. Pozivlja, naj se odbor z vso silo zavzame za delavstvo tobačnih tovarn, da se mu v najkrajšem času zvišajo plače.

S. Cankar poroča, da vlada med delavstvom silno razburjenje nad monopolsko upravo in finančnim ministrom, ki razmetata za nepotrebne stvari, le za delavske plače je slepo in gluho.

K besedi se je oglasilo več govornikov iz Sarajeva, Banjaluke itd. Vsi poudarjajo isto kot prejšnji govorniki.

V zaključnem govoru je s. Pavičević priporočal delegatom, naj agitirajo za enotno možno in skupno organizacijo, ker le na ta način nam bo možno kaj doseči. Končno pozdravi delegate in zaključi kongres s pozivom na delavsko solidarnost.

H koncu je bila sprejeta resolucija, katero bomo priobčili v prihodnji številki.

tov, je obljubilo, da bo iskalo stikov z delavskimi organizacijami, vendar je treba konstatirati, da se to do sedaj še ni zgodilo.

Razumljivo je, da rodi tako ravnaje v delavskih vrstah upravičeno nezaupanje, vsled katerega pa imata obe skupini, delavstvo in uradništvo, še večjo škodo.

Trajno se pa to ne sme vršiti. Neznosne življenske razmere, v katerih živi nameščenec kakor tudi delavec, se ne bodo zboljšale same od sebe, temveč bo treba zanje dejanj — silnih dejanj.

Uradnik in delavec, ki imata slične interese in skupnega nasprotnika, morata skupno nastopati.

Mi s svoje strani ponujamo roko, žal nam bo in ne bomo odgovorni za posledice, če jo druga stran ne bo sprejela.

Naše zaupnike po tovarnah in podjetjih pa prosimo, da informirajo uradništvo in nastavlence o tem našem stališču.

Opozorite jih na ta članek!

Iz organizacij.

IZ STROKOVNE KOMISIJE.

V današnji številki pričujemo tabelo o zbirki kovinarske organizacije za celjsko stavko. V prihodnji številki pa bomo objavili zbirko, ki je došla na Strokovno komisijo.

RUDARSKA STROKA.

Dne 5. julija se je vršila mezdna razprava Unije slov. rudarjev za rudarje rudnika Trobnj-dol nad Laškem in lastnikom rudnika Szabo i. d. Po daljši in ostri debati je končno doseglo delavstvo 40% poviška na sedanje plače. Poleg tega se je podjetje zavezalo, da bo plačalo za vsak nadproducirani meterski stot premoaga 15 kron. Od tega dobi kopač 6.50 K, učni kopač 5.50 K, vozač pa 3 K.

To i uspeh zavednega delavstva. Rudarji vsi v organizacijo Unije slov. rudarjev!

Rudarji rudnika »Nova nada« d. d. v Globokem so po petdnevni stavki dosegli naslednje uspehe: na akord 50%, na nabavni prispevek 20%. V tem gibanju so pokazali rudarji popolno solidarnost, veselilo bi nas pa, ko bi ti rudarji pokazali svojo solidarnost tudi z vsem ostalim proletariatom s tem, da bi bili dobri člani svoje organizacije in redno plačevali članske prispevke.

USNJARSKA STROKA.

Redni občni zbor ljubljanske podružnice čevljarjev, se bo vršil v nedeljo dne 16. julija t. l. ob 9. dopoldne v restavraciji pri »Zlatorogu«, Gosposka ulica 3. Ker je dnevni red zelo važen, pozivljamo vse sodruge čevljarje, da se občnega zbora udeležijo polnoštevilno in točno ob določeni uri. — Odbor.

Razno.

Železničarska zavarovalnica zoper nezgode v Ljubljani se je preosnovala z dnem 1. julijem 1922 na podlagi zakona o zavarovanju delavcev z dne 14. maja 1922 uradni list štev. 62/22 v ekspozituro osrednjega urada za zavarovanje delavcev. Interesenti se opozarjajo, da naslavljajo odselj. vse dopise na naslov: »Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu, izpostava II v Ljubljani, Cankarjevo nabrežje štev. 3/II.

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani se je preosnovala z dnem 1. julija 1922 v zmislu zakona o zavarovanju delavcev od 14. maja 1922 Ur. l. št. 62 v Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani, in njene poslovalnice in ekspoziture v Poslovalnice ljubljanskega okrožnega urada za zavarovanje delavcev v (na) itd.

Kdor laže, ta krade. Minimalno plačano delavstvo ortopedne delavnice v Zagrebu, ki je podrejeno ministrstvu za socialno politiko, je bilo prisiljeno zaradi neznošnih draginskih razmer zahtevati povišanje mezde.

Ministrstvo socialne politike v Beogradu, je na zahtevo brzojavno odgovorilo, da bo vprašanje mezde najdalje tekom 14 dni rešeno.

Delavstvo, uverjeno o poštenosti ministrstva, je počakalo omenjeni rok. Prošlo je še nadaljnjih 14 dni, a pogajanja ni bilo.

S tem se je ministrstvo slavnostno zlagalo in zne bilo delavskega zaupanja.

40 najkvalificiranejših delavcev je stopilo v stavko.

Govorji se, da je baje dalo ministrstvo za soc. politiko o vprašanju mezde g. Petranoviču proste roke, in da se naj zadeva čimprej reši.

Do danes še ni sluha ne duha o pogajanjih, pač pa uprava zavoda razpošila oglase, s katerimi išče novih delavcev. Staro delavstvo se hoče s tem enostavno izolltrati, ne glede na to, da se jim mora izplačati enomesečna plača v naprej.

Obsojamo taka dejanja, ter zahtevamo od ministrstva, da uredi svoje obveznosti napram svojemu delavstvu.

Nemorljivo bi bilo dejanje odvzeti delavstvu zaslužek vsled trmoglavosti poedinih gospodov, ter jih pognati na cesto.

Kje je ugled ministrstva za socialno politiko?

Store. Podružnica kovinarjev v Štorah je imela dne 25. junija svoj redni občni zbor, kate-rega se je udeležil tudi centralni tajnik s. Golmajer. Izvoljen je bil sledeči odbor: predsednik, Edvard Čehovin, podpredsednik, Verončnik Miha, blagajnik, Požgajner Ivan, namestnik blagajnika, Poteš Josip, tajnik, Bobek Karl, tajn. namestnik, Sonečar Franc, preglednika Sedar in Kocjančič, namestnika, Murn Anton in Jager Anton. Odborniki: Pauer Franc, Floriančič Josip, Veranik Vinko, Spreitzer Anton. — Podružnica je sklicala po novo izvoljenem odboru dne 2. t. m. javen strokovni shod, na katerem je govoril s. Bernot. Shoda se je udeležilo precejšnje število članov. Kdor ima pojm razmišljevati jedrnatih govor s. Bernota, bo gotovo uvidel kdo ima prav. — Delavci združite se!

Objave in zahvale.

Podpisani se iskreno zahvaljujem vsem sodrugom lesnim delavcem iz St. Martina in Slovenjgradca, za denarno podporo v znesku 204 K ob času mojega ponesrečenja. — Ivan Prauhart, Mislinje.

Podpisani se prijazno zahvaljujem vsem mislinjskim sodrugom, za v času mojega ponesrečenja podarjeni znesek 1020 S. Enako se zahvaljujem centrali v Ljubljani za nakazano podporo 1000 K. — Ivan Prauhart, Mislinje.

Podpisani se najtopleje zahvaljujem vsem sodrugom kovinarjem in prijateljem darovalcem, ki so mi ob času moje bolezn podarili 200 kron. — Seiberl Jožef, Store.

Podpisani se najtopleje zahvaljujem vsem delavcem Majdičevega mlina v Kranju, ki so mi ob času dolgotrajne bolezn darovali znesek 246 kron. — Franc Bajželj, Stražišče.

Izobrazba in razvedrilo.

Poplar ali mezdni sistem.

Poplar, predmestje Londona je prebivališče najrevnejšega velikomestnega proletariata. Brezposelnost je tam večja, kakor kjerkoli. Delavci brez vsakih sredstev, so navezani samo na državno podporo, katero dobivajo le za kratko dobo. Ko mine ta doba, jih smatra angleška država kot »ubožce«, ter jih odda v preskrbo njihovih občin. Mesto Poplar ima socialistični občinski odbor. Ta odbor je določil, da dobivajo poplarski »ubožci«, posebno če imajo za preživljati večjo družino, 50—80% večje podpore, kakor pa so državne podpore. S temi podporami se zamorejo brezposelni delavci človeku s podobno preživljati. Reakcija je porabila to za boj proti delavski stranki (Labour Party). Velikanski primanjkljaj v občinski upravi in precejšnje obdačenje premožnejših prebivalcev navaja kot dokaz, da delavstvo ni zmožno uspešno voditi javnih poslov. Posluhuje se celo laži ter pravi, da se nikjer na ysem Angleškem ne izda toliko za ubožstvo kot v Poplaru in da nikjer ni toliko ubožstva kot tam. Resnica pa je, da nikjer brezposelnosti ne dobi toliko podpore, kot v Poplaru. Ta takozvani Poplar-sistem je protikrcep k sedanjemu mezdnemu sistemu. V času, ko se znižujejo delavske mezde, dobivajo brezposelni delavci večje podpore, kot so povprečne delavske plače na Angleškem. S tem zastopa občinski odbor mesta Poplar načelo: Delavec ima pravico do primernega življenja v vsakem slučaju, torej tudi takrat, kadar je brez lastne krivde — nezaposlen. Delavec ni nikako blago, katero ima tržno ceno, njegova mezda, kot izraz tržne cene in s tem sedanjim mezdni sistem se mora odpraviti. Tudi temelj takomenovanemu »Gilden-socializmu« je s tem konkretnim slučajem utemeljen. Z govori proti Poplar-sistemu navaja reakcija pomisleke glede produkcije in razdelitve, ter pravi, da se v gospodarstvu ne more več razdeliti, kot se pridela ali izdelata. Če se produkcija zmanjša, se morajo tudi dohodki zmanjšati, neglede na to, je li zadoščeno življenjskim potrebščinam človeka. Celo socialistično gospodarstvo je navezано upoštevati v prvi vrsti produkcijo, ker zahteva, da se le naj toliko izdelata, kolikor se potrebuje in razdeli se potem lahko le toliko, kolikor je na razpolago. Nasprotno tem navajanjem pa zastopniki Poplar-sistema s pravico zatrjujejo, da tu ne pride v poštev produkcija, ampak razdelitve. Produktivne moči so dovolj razvite, pridela pa se s stroji in delavci lahko toliko, da ne bi bilo treba nikomur trpeti pomanjkanja. Nedostatek je v razdelitvi, v dvojnem smislu, da nekateri stradajo, drugi pa delajo velikanske dobičke. Nadalje — in to je najvažnejše — se mora vsled nepravilne razdelitve dohodkov produkcijo omejiti, ker posameznikom primanjkuje kupne zmožnosti, da si nabavijo izdelane produkte. Geslo odbora v Poplaru se glasi: z dohodki od davkov popravljamo nesrečo, nastalo vsled nepravilne razdelitve.

NE POTUJ!

Na Jesenicah je kovinarsko in stavbino delavstvo v mezdnem gibanju.

V Mariboru so kleparji v mezdnem gibanju.

V Ljubljani so kleparji in protezni delavci v mezdnem gibanju.

V Bjelovaru je stavka kovinarjev.

Stavka spediterskih delavcev v Zagrebu. Iz Zagreba nam brzojavno poročajo, da je tam izbruhnila stavka špediterskih delavcev. Stavka je popolna in ni nobenega stavkokaza. Delodajalci so se odpeljali v Slovenijo v erbat stavkokaze, da na ta način zlomijo stavko svojega delavstva. Sodrugi! Ne potujte v Zagreb, ne dajte se od nobenega agenta ali pa celo kakšnega delodajalca pregovoriti za delo v Zagrebu, ker bi s tem škodovali napovedanemu boju za eksistenčni obstoj tamkajšnjega delavstva! Vse obljube takih agentov so samo lim ter bi vsak tak stavkokaz dobil še manjšo plačo, kakor jo imajo sedaj tamkajšnji delavci. Naženite agente čez prag slovenskega ozemlja, ker je to vaša dolžnost solidarnosti!

Stavka pekov v Sarajevu. V Sarajevu je izbruhnila stavka pekovskih pomočnikov, ker pekovski mojstri niso hoteli ugoditi upravičenim zahtevam delavstva. Stavka je popolna, Stavkokazov ni. Opozarjamo vse sodruge, da ne potujejo v omenjeni kraj toliko časa, dokler tega ne razglasimo v našem listu!

UTRINKI.
Mali ropar si priveže na obraz masko iz črnega platna. Veliki ropar si pa natankne masko iz patriotizma.

Vojni čas je nagromadil zmede, na vidiku pa ni časa, da bi jih odpravil.

Tedenski pregled.

Ljubljana, dne 11. julija 1922.

Amerika doživlja silovito gospodarsko krizo. Previsoka valuta na eni, brezposelnost na drugi strani sta privedli Zedinjene države ameriške do silno kočljivega položaja. V ameriški veleindustriji poka. Baš sedaj je izbruhnila v Zedinjenih državah ameriških stavka rudarjev, ki je ena največjih, kar jih pozna zgodovina delavskega gibanja. Stavka nad 800.000 rudarjev in vlegne postati usodepolna za ameriško gospodarstvo.

Ameriška delavska konfederacija, ki počenja silno moč radi svoje organizacije, je nastopila v delavskem gibanju složno. Delavstvo se zaveda, da je treba nastopati v enotni organizaciji proti skupnemu sovražniku kapitalizmu.

Splošna stavka se pripravlja tudi v Avstraliji. Položaj delavstva je neznošen, kapitalizem pa bolj in bolj brezobziren. Da trpi delavstvo na tej celini še bolj od evropskega ali azijskega proletarijata, je znano. Suženjstvo še ni izginilo z lica zemlje.

Uporniško gibanje v Indiji se nadaljuje. Ko so zaprli vodjo Gaudija, je stopil na njegovo mesto Kvereši, ki pa so ga angleške oblasti takoj zgrabile in zaprle. To stanje ne more dolgo trajati in Anglija mora kreniti na drugo pot v svoji zunanji politiki, ali pa bo doživela strašno viš poraz.

Razveseljivo dejstvo je, da se na »obzidani« Kitajski zelo razširja socialistična misel. Zlasti inteligenca je socialistično navdahnjena. Generalske vlade na Kitajskem bodo šle v kratkem rakom žvižgat.

Japonska je razširila po svetu vesti, da zniža efektivno stanje svoje vojske na 150.000 mož. V resnici to ne odgovarja dejstvom. Opažati je, da se Japonska silno oborožuje. Spor med Japonsko in Ameriko se vedno bolj poostruje, vzrok tega je oboroževanje na obeh straneh Tihnega oceana.

Ruska in nezuska delegacija na haški konferenci druga drugi ne zaupata. Antanta bi hotela po vsej sili poslati na Rusko posebno komisijo, ki naj bi proučevala rusko gospodarstvo. Rusija tej ideji ni posebno naklonjena, ker sumi, da pride ta komisija na Rusko le vohunit. Vendar je končno pristala na to, a s pogojem, da se bo komisija res omejila le na vprašanja, ki se tičejo ruskega gospodarstva in z njim zvezanih kreditnih problemov. V splošnem sodijo poučeni

krog, da tudi od haške konference ni pričakovati posebnih uspehov. Dokler se razmere med Nemčijo in Rusijo ne uredijo in dokler bo stala Amerika na dosedanjem stališču, tudi ni mogoče pričakovati ugodnih rezultatov. Na konferenci je zadnje dni govoril tudi jugoslovanski zastopnik dr. Gavrilovič, ki je zavračal vesti, da bi bila Jugoslavija v zvezi z Vranglom. Vse to je seveda le pesek v oči, ker Vranglova armada še vedno rovari po Jugoslaviji in težki milijoni iz državne blagajne gredo na račun njihovega vzdrževanja.

Tudi na haški konferenci je pričakovati senzacij. Vsaj tako je izjavil Litvinov, ki je dejal, da se izvrše na konferenci dogodki, ki bodo svet še bolj presenetili, kakor oni iz genovske konference. Stvar je seveda v zvezi z Nemčijo. Te dni je prišel v Berlin Čičerin, katerega potovanju pripisujejo važen političen pomen.

V Haag je že dospel ruski gospodarski strokovnjak Krasin.

Kakor z gospodarskim, tako so tudi s političnim položajem nezadovoljni vsi narodi v Evropi. Pritožujejo se vse križem drug drug. Da se to stanje kolikor toliko uredi, je sklicala zveza narodov sestanek, ki se bo vršil dne 17. t. m. v Londonu. Ta sestanek se bo predvsem bavil s pritožbami različnih narodov.

Anglija ima poleg irskih homatij še velike skrbi radi tekstilnih delavcev, ki nameravajo stavkati, ker delodajalci ne ugrade njihovim zahtevam. Povsod opazamo isto historijo, na eni strani pomanjkanje in beda, na drugi izkoriščanje in sila. Dokler bo obstojal ta prepad, ni misliti na obnovo Evrope in so vse konference zaman.

Tiskarska stavka v Berlinu je toliko poglela, da so začeli zopet izhajati vsi delavski listi.

Habsburžani in Hohenzollerci se zopet gibljejo. Pristaši Habsburžanov zahtevajo, da se na Madžarskem odpravi regentsko mesto in da se ohrani madžarski prestol za Karlovega sina Otona. Iz te moke ne bo kruha. Pravtako misli tudi Viljem na vzpostavitev monarhije v Nemčiji. Da so temni elementi na delu, kažejo zadnji dogodki v Nemčiji. Zlasti vneti pristaši monarhistične misli so katoliško klerikalni Bavarci.

Nemški parlament se nahaja pred razpustom. Socialisti, ki so hoteli vstopiti v vlado, so to sedaj odklonili, ker jim vzpričo zahrbtnosti meščanskih strank ni možno z njimi sodelovati. Vsekakor se nahaja sedaj Nemčija v zelo kritičnem položaju, tako glede notranje, kakor tudi zunanje politike. Francoskim intrigam se je toliko posrečilo, da vlada v Nemčiji mnenje, da ne mara vstopiti v Zvezo narodov.

Francoski parlament je imel ta teden važno sejo, na kateri je poskušal ministrski predsednik Poincaré preliti krivdo vojne z ramen Francije. Povedal je mnogo obtežilnega za Nemčijo in Avstrijo, pozabil pa je omeniti glavne krivce, ki tiče tudi na Francoskem — kapitalizem, imperikalizem in militarizem. Francoski parlament je izrekel Poincaréju zaupnico.

Antantni državniki so najmanj stokrat izjavili, da hočejo sodelovati pri obnovi Evrope. To pot se je to zgodilo v Londonu, kjer sta se sestala angleški ministrski predsednik Lloyd George in italijanski minister Schanzer, ki sta na vso moč poudarjala svoje zanimanje za to vprašanje.

Avstrijski finančni minister je v parlamentu ostro nastopil zoper nečedne bančne špekulacije. Kaj takega bi tudi gospod dr. Kumanudi lahko storil! Pa on nima brige za to.

Kriza bolgarske vlade se je, kakor kaže, ugodno končala in sobranje ne bo razpuščeno.

V silno težavnem položaju se nahaja delavstvo na Poljskem, kjer vlada nima prav nobenega socialnega čuta. Nasprotno nastopa zoper delavstvo s takimi sredstvi, ki so nevredna moderne države. Preganjanje delavcev so na dnevnem redu.

Narodna skupščina v Beogradu je doživljala na zadnjih dveh sejah burne prizore, ki

jasno pričajo, da naši narodni poslanci niso sposobni in vredni zastopati ljudstva. Ni bilo dovolj, da s svojim neresnim vedenjem onemogočujejo poslovanje parlamenta, sedaj so se jeli celo klofutati in prete z revolverji drug druge. Poleg teh kravalov se je vršilo v skupščini razpravljanje o proračunu, razveljavljanje mandatov komunističnih poslancev in razmerju med Jugoslavijo in Bolgarijo.

Demokratski klub je imel te dni sejo, na kateri je razpravljal o tem, katere osebe naj se imenuje v državni svet. Poslanci se niso sporazumeli in seja se je razbila. Morali so napovedati novo sejo.

Zadeva glede ameriškega posojila naši državi se je dolgo vlekla. Sedaj se morda konča, ko so tudi radikalci pristali na stavljenе pogoje.

V Beogradu je ustanovila Argentinija svoj konzulat.

V Zagrebu so stopili v stavko spedijski delavci, ker jim delodajalci nočejo zvišati mezd.

Cesar Janez ali pokrajinski namestnik še vedno ni upokojen.

V imenu Strok. komisije (P. odb. GDSJ.).
Izdajatelj: France Svetek.
Odgovorni urednik:
Ivo Meznarič.

IZJAVA.

Podpisani obžalujem, da sem se sprl s Valenčak Ferdinandom, ter se mu zahvaljujem, da se je kljub mojim žalitvam z menoj mirnim potom poravnal.
Vekoslav Zajc, Velenje.

IZJAVA.

Ker so se raznesle neutemeljene in neresnične govorice o Ivanu Mravljcu iz Vikrč št. 11 se čutim dolžno štiti njegovo poštenost in dobro me, ter izjavljam tem potom, da je Ivan Mravljec pri stvari popolnoma ndolžen in pri meni nič prizadet.

Stergar Manica, Vikrče št. 8.

Splošno kreditno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejeno zavezo
sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 13 ure
in jih obrestuje po čistih

4%

Rentni davek plača društvo iz svojega. Obresti se kapitalizirajo polletno. Večje in stalne vloge se obrestujejo po dogovoru. Posojila daje svojim zadrugnikom proti vknjižbi, na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskomptujejo po bančni obrestni meri.

Edini, res delavski denarni zavod.

LEPOTA

kože, obraza, vratu, rok, tako kakor tudi lepa rast las, se morejo samo skozi razumno nego lepote doseči. Tisočera pripoznanja so dospela od vseh del svetla za lekarnarja Fellerja:

„ELSA“ LILIJNO MLEČNO MILO najbolje blago, najfinejše „milo lepote“; 4 kosi z zamotom in poštnino 120 K.

„ELSA“ OBRAZNA POMADA odstrani vsako nečistost kože, solnčne pege, zajedance, nabore, i. t. d., naredi kožo mehko rožnato-belo in čisto; 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštnino 80 K.

„ELSA“ TANOCHINA POMADA ZA RAST LAS krepi kožo glave, preprečuje izpadanje, lomljenje in cepanje las, zaprečuje prhut, prerano osivelost i. t. d. 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštnino 80 K.

PRODAJALCI ako naročijo najmanj 12 kosov od jednega predmeta dobijo popust v naravi.

RAZNO: Lilijno mleko 24 K; Brkomaz 10 K; najfinejši Hega-puder Dr. Klugera v velikih originalnih škatljah 40 K; najfinejši Hega zobni prašek v patent škatljah 40 K; puder za gospe v vrečicah 8 K; zobni prašek v škatljah 12 K; v vrečicah 8 K; Sachet dišava za perilo 12 K; Schampoon za las 8 K; rumenilo 12 listkov 48 K; najfinejši parfüs po 48 in 60 K; Močna voda za lase 80 K. Za vse razne predmete se zamot in poštnina posebej račun.

EVGEN V. FELLER, lekarnar, STUBIC donja Elsatrž št. 358. Hrvaško.

!!! Delaj, zbiraj, množi in vlagaj !!!

Najboljše in najvarnejše naložite svoje prihranke v

Poštni predal št. 13.

Telef. Int. št. 178.

Pošt. ček. rač. št. 10.532.

Brzroj. nasl. „Kodes“ Ljubljana.

Hranilnem oddelku

Konsumnega društva za Slovenijo, Ljubljana.

Obrestuje hranilne vloge po **4½%** } brez odbitka rentnega in inva-
vloge proti ½ l. odpovedi po **5%** } lidnega davka.

Vloge se lahko vplačujejo osebno ali pa potom položnic v **centrali** v Ljubljani ali pa v **podružnicah**: Celje, Store, Rogatec, Borovnica, Litija, Kamnik, Tržič, Radovljica, Gorje, Kor. Bela, Sava, Jesenice, Mojstrana, Kr. gora, Ljubno, Pragersko, Ptuj, Maribor, Ribnica na Pohorju, Fala, St. Lovrenc na Pohorju, Guštanj, Prevalje, Leše, Mežica, Crna I., Črna II.

Hranilni kapital K 4,000.000.

Vlagajmo prihranke le v lastno hranilnico!